

УДК 340.6:343:148(4-6ЄС+73+479.22) DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2024.3.17>

Олена Павлівна Макарова,

*кандидат психологічних наук, доцент,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра педагогіки та психології (старший викладач);*

 <https://orcid.org/0000-0002-5480-5942>,
e-mail: faunalena@ukr.net

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРТНИХ ВИСНОВКІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Статтю присвячено актуальному питанню впровадження міжнародних стандартів у національну систему судової експертизи. Досліджено, як міжнародні правові норми впливають на регулювання експертної діяльності в Україні та які перспективи розвитку цього напрямку. Особливу увагу приділено ролі судової експертизи в судочинстві. Наголошено, що експерти завдяки своїм спеціальним знанням відіграють ключову роль у встановленні об'єктивної істини та забезпеченні справедливого судочинства. Проаналізовано досвід зарубіжних країн у сфері судової експертизи. Досліджено, як інші країни використовують спеціальні знання під час проведення експертиз та які методики застосовують.

Ключові слова: *судова експертиза, висновок експерта, кваліфікація кримінальних правопорушень, кримінальне право, докази, судочинство, спеціальні знання, міжнародне право.*

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Зважаючи на глобалізацію злочинності, судова експертиза в Україні має відповідати найвищим міжнародним стандартам. Для цього необхідно не лише оновлювати законодавчу базу, а й розширювати можливості експертів, упроваджувати сучасні методи досліджень і забезпечувати тісну співпрацю з міжнародними експертними установами. Це дозволить підвищити якість розслідувань і забезпечити ефективну боротьбу зі злочинністю.

Міжнародне співробітництво у сфері судової експертизи, яке регулюється розділом 4 Закону України «Про судову експертизу»¹, є важливим інструментом забезпечення ефективного судочинства. Воно дозволяє залучати до розслідування складних кримінальних справ

---

¹ Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 02.08.2024).

висококваліфікованих фахівців із різних країн та використовувати сучасні методи дослідження, що сприяє встановленню об'єктивної істини.

Для забезпечення високої якості судових експертиз та їх міжнародного визнання необхідно досягти єдності підходів і стандартів. Міжнародне співробітництво в цій галузі дозволяє обмінюватися досвідом, упроваджувати новітні методики та створювати спільні бази даних. Це сприяє підвищенню достовірності експертних висновків та їх визнанню в усьому світі.

Отже, актуальність дослідження міжнародного досвіду в організації роботи експертних установ зумовлена необхідністю підвищення якості та ефективності їхньої діяльності.

Стан дослідження проблеми

Окремі аспекти міжнародно-правових механізмів у галузі судових експертиз розглядалися у роботі Е. Кейпа та З. Наморадзе, де було зауважено, що наукові дослідження фокусуються на різних аспектах, котрі мають значення для міжнародної співпраці та уніфікації методів судово-експертної діяльності. Зокрема, науковцями було висвітлено такі напрями: міжнародні стандарти та регламенти, що регулюють проведення судових експертиз, та їх упровадження в національні законодавства; вивчення можливостей уніфікації методик судових експертиз на міжнародному рівні для забезпечення їхньої сумісності та взаємного визнання результатів експертиз; механізми співпраці між державами в галузі судових експертиз, включаючи обмін інформацією, спільні розслідування та експертні дослідження; виявлення основних проблем та викликів, з якими стикаються держави при впровадженні міжнародних норм і стандартів у свої системи судових експертиз; аналіз правових аспектів, що стосуються використання результатів судових експертиз у міжнародних судових процесах [1].

Систематичне наукове дослідження цієї теми на рівні монографії проведено О. Дуфенюк [2], яке є одним із перших в Україні, присвячених порівняльному аналізу інституту судових експертиз. Учена розглядає широкий спектр питань, пов'язаних з організацією та проведенням судових експертиз, та пропонує оригінальні вирішення актуальних проблем. Результати дослідження мають не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки можуть бути використані для вдосконалення законодавства та практики застосування судових експертиз в Україні.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували питання судово-експертної діяльності та міжнародний досвід її організації й зробили значний внесок, можна виокремити роботи І. Басистої (досліджувала проблеми криміналістики та судово-експертної діяльності в контексті міжнародних стандартів і порівняльного правознавства) [3],

С. Гаспарян (зосереджувала свою увагу на методології проведення судових експертиз та оптимізації процедур їх реалізації відповідно до міжнародних стандартів, а також вивчала можливості впровадження зарубіжного досвіду в кадрове забезпечення судово-експертних установ в Україні) [4], В. Гончаренка (працював над питаннями криміналістики, судово-експертних методик та їхнього застосування в українському правовому полі) [5]. М. Гузела та В. Канцір вивчали правові аспекти організації судово-експертної діяльності, зокрема досвід зарубіжних країн та можливості його імплементації в Україні [6]. На проблемах міжнародного співробітництва в галузі судових експертиз та їх правовому регулюванні зосереджувався Р. Заяць [7]. Питання стандартизації судово-експертної діяльності та впровадження міжнародних стандартів в українську практику стали темою наукової розвідки Н. Клименко [8]. Методологічні підходи до проведення судових експертиз і вплив міжнародних норм на національну експертну діяльність вивчала В. Коновалова. Над питаннями криміналістичного обліку, судово-експертних технологій та їх інтеграцією в міжнародний контекст працювала О. Лопата [9]. Н. Тищенко досліджувала правові та організаційні аспекти судово-експертної діяльності в міжнародному контексті, зокрема проблеми координації та співпраці. І. Фрідман фокусувався на питаннях криміналістики, судово-експертного забезпечення правосуддя та аналізу міжнародного досвіду. Ю. Чорноус працювала над питаннями судово-експертної діяльності, зокрема міжнародних стандартів та їх застосування в Україні [10].

Названі науковці зробили значний внесок у розвиток теорії та практики судово-експертної діяльності, їхні роботи сприяють підвищенню рівня професіоналізму експертів та покращенню якості експертних досліджень в Україні. Однак комплексний аналіз міжнародно-правових аспектів судових експертиз залишається актуальним напрямом наукових досліджень.

Мета і завдання дослідження

Мета запропонованої статті полягає в дослідженні та аналізі досвіду зарубіжних країн і країн ЄС в організації судово-експертної діяльності з метою виявлення ефективних моделей та механізмів, які можуть бути застосовані у вітчизняній практиці.

Задля досягнення мети нашого дослідження необхідно вирішити такі *завдання*: провести порівняльний аналіз систем судової експертизи в Україні та в окремих зарубіжних країнах; визначити сильні сторони та ефективні практики організації судово-експертної діяльності; оцінити вплив міжнародних стандартів на організацію і діяльність судово-експертних установ; сформулювати пропозиції щодо вдосконалення вітчизняної системи судової експертизи на основі

вивченого міжнародного досвіду; показати, як упровадження міжнародних стандартів та кращих практик може сприяти підвищенню якості судових рішень.

Наукова новизна дослідження

Всебічно вивчено та проаналізовано міжнародний досвід організації судово-експертної діяльності, зокрема в зарубіжних країнах та країнах ЄС, з метою виявлення ефективних моделей та механізмів, які можуть бути застосовані в українській практиці. Крім того, запропоновано нові підходи до аналізу та вдосконалення судово-експертної діяльності в Україні шляхом використання міжнародного досвіду і стандартів, що дозволяє підвищити професіоналізм та ефективність судових експертиз.

Виклад основного матеріалу

Поняття і роль судового експерта значно різняться у правових системах світу. Якщо в одних країнах експерт розглядається як свідок, то в інших – як незалежний фахівець, який надає об'єктивну оцінку доказів. В українському законодавстві статус судового експерта чітко визначений: це учасник судового процесу, який має певні права та обов'язки і діє на принципах незалежності й об'єктивності.

Роль судового експерта в різних країнах варіюється від статусу свідка (США) до практично судді факту (Швеція); польська система судової експертизи характеризується більшою різноманітністю підходів. Якщо порівняти з вищезазначеними країнами, українська система має більш чітко визначений статус судового експерта, проте постійно відбувається процес її вдосконалення з урахуванням міжнародного досвіду.

Судово-експертна діяльність – це складний процес, який містить як теоретичну, так і практичну складові. З одного боку, це пізнавальна діяльність, спрямована на встановлення фактів за допомогою спеціальних знань, а з другого – це практична діяльність, яка передбачає проведення конкретних досліджень й оформлення висновків.

Специфіка експертної діяльності пов'язана із проведенням наукових досліджень на вимогу суду та наданням об'єктивних висновків. Це потребує від експертів високої кваліфікації та ґрунтовних знань у відповідній галузі. Правове регулювання цієї діяльності встановлює чіткі вимоги до порядку призначення, проведення та оформлення експертизи. Саме тому підготовка та відбір кадрів для судової експертизи мають здійснюватися з урахуванням особливого характеру цієї професії та вимог чинного законодавства [7].

Міжнародна спільнота судових експертів представлена численними організаціями, кожна з яких спеціалізується на певній галузі: від ідентифікації особи до дослідження вибухових речовин, від

токсикології до генетики, від балістики до дослідження місця злочину. Ці асоціації об'єднують фахівців з усього світу, сприяючи розвитку науки й підвищенню якості судових експертиз. Завдяки їхній діяльності судова експертиза стає дедалі точнішим і надійнішим інструментом правосуддя.

Судово-експертна діяльність у різних країнах формується під впливом багатьох історичних, правових та соціальних чинників. Це зумовлює особливості в організації та функціонуванні експертизи, навіть за наявності загальних принципів.

У країнах Європи переважають дві основні моделі: діяльність спеціалізованих державних установ та залучення незалежних експертів (наприклад, присяжних або ліцензованих). Державні установи можуть підпорядковуватися різним відомствам, як-от міністерству внутрішніх справ. Централізація або децентралізація управління експертними органами також є предметом дискусій.

Аналіз наукових джерел показує, що система судово-експертного забезпечення в Німеччині відрізняється від систем багатьох інших європейських країн. На відміну від централізованого підходу, характерного для більшості країн ЄС, у Німеччині функціонує децентралізована модель, де відповідальність за проведення експертиз розподілена між різними державними органами та навіть приватним сектором. Особливістю німецької системи є активна участь університетських інститутів, зокрема у проведенні судово-токсикологічних досліджень. Такий підхід дозволяє забезпечити високий рівень наукової обґрунтованості і якості експертиз. Німецька система судової експертизи характеризується високим рівнем децентралізації та спеціалізації. Розглянемо ключових суб'єктів у цій сфері.

Федеральне відомство у кримінальних справах. Має власні експертно-криміналістичні підрозділи, які проводять широкий спектр експертиз для всіх правоохоронних органів країни. Ці підрозділи також відповідають за створення та підтримку централізованих баз даних криміналістичної інформації.

Судово-експертні лабораторії земель. Кожна федеральна земля має власну незалежну лабораторію, що забезпечує проведення експертиз для потреб місцевих правоохоронних органів.

Інститут криміналістичних досліджень. Цей провідний науково-дослідний інститут підпорядкований федеральній поліції. Його завдання полягає у проведенні фундаментальних і прикладних досліджень у галузі криміналістики, розробленні нових методів і технологій, а також у навчанні та підвищенні кваліфікації співробітників правоохоронних органів [8].

Французька система судової експертизи має низку унікальних характеристик. Однією з найвизначніших є тісний зв'язок між експертною

діяльністю та правоохоронними органами. Зокрема, експертно-криміналістична служба підпорядкована Міністерству збройних сил і функціонує в межах Національної поліції та Національної жандармерії. Розглянемо ключові аспекти французької системи.

1. Інтеграція у правоохоронну систему. Експерти тісно співпрацюють з поліцією, слідчими, прокурорами та суддями, що забезпечує оперативність проведення експертиз та їх безпосереднє використання в судових процесах.

2. Незалежність експертів. Суд призначає незалежних експертів із державного реєстру, що гарантує об'єктивність проведення експертиз.

3. Розгалужена мережа підрозділів. Національна жандармерія має розгалужену мережу спеціалізованих підрозділів, що забезпечують оперативне реагування на злочини по всій країні.

4. Висока кваліфікація фахівців. Наявність експертно-криміналістичного інституту сприяє підвищенню кваліфікації фахівців та впровадженню нових технологій.

5. Міжнародні стандарти. Французька система судової експертизи відповідає міжнародним стандартам, що свідчить про її високий рівень.

6. Роль судової експертизи. Судова експертиза відіграє ключову роль у французькій системі правосуддя. Вона використовується для збору доказів, встановлення істини та прийняття об'єктивних судових рішень.

Отже, французька модель судово-експертної діяльності демонструє високий рівень інтеграції експертної діяльності із правоохоронними функціями. Тісний зв'язок між експертами та слідчими, а також використання сучасних технологій сприяють ефективному розслідуванню злочинів і забезпеченню справедливого судочинства [6].

Британська модель судово-експертної діяльності характеризується значною гнучкістю та орієнтацією на ринкові механізми. На відміну від багатьох інших країн, де судово-експертні установи є державними і мають монопольне право на проведення експертиз, у Великій Британії спостерігається поступове перетворення цього сектору на конкурентний ринок.

Розглянемо ключові етапи розвитку британської судово-експертної діяльності. Спочатку судово-експертні послуги у Великій Британії надавала тільки державна установа – Експертно-криміналістична служба (Forensic Science Service, FSS). Ця служба була підпорядкована Міністерству внутрішніх справ і забезпечувала потреби поліції та інших державних органів. Із метою підвищення ефективності та зниження витрат уряд Великої Британії у 2012 році ухвалив рішення про ліквідацію FSS. Це спричинило розвиток конкурентного ринку

судово-експертних послуг, де поряд із державними установами працюють приватні компанії. Перевагами ринкової моделі є конкуренція (наявність кількох провайдерів стимулює зниження цін, підвищення якості послуг та впровадження нових технологій), гнучкість (приватні компанії можуть швидше адаптуватися до потреб клієнтів, які змінюються, та запропонувати ширший спектр послуг) та ефективність (конкуренція сприяє підвищенню ефективності роботи й скороченню термінів виконання експертиз).

Отже, британський досвід свідчить про те, що лібералізація ринку судово-експертних послуг може бути ефективним інструментом для підвищення якості та доступності експертиз. Конкуренція між державними та приватними провайдерами стимулює розвиток галузі та сприяє забезпеченню незалежності експертів [9].

У Литві діє централізована система судово-медичної експертизи. Більшість судово-медичних експертиз проводяться чотирма державними установами: Науково-дослідним центром судової експертизи Литви (при Міністерстві юстиції), Науково-дослідним центром судово-медичної експертизи Литви, Державною медичною службою судової експертизи та Державною службою судово-психіатричної експертизи. Така модель дозволяє спростити процес збирання та аналізу доказів і ефективно проводити судово-медичні експертизи, підтримувати систему правосуддя країни [11]. Отже, завдяки високому рівню централізації та стандартизації, створенню спеціальних координаційних органів та реєстру експертів вдалося забезпечити єдині стандарти проведення експертиз, підвищити кваліфікацію експертів та інтегрувати національну систему судової експертизи в європейський простір.

В Іспанії судово-експертну діяльність провадять Міністерство внутрішніх справ і Міністерство юстиції, які мають власні судово-експертні лабораторії. Національна поліція, Цивільна гвардія, а також автономні поліції Країни Басків і Каталонії мають окремі експертно-криміналістичні підрозділи. У межах загальнодержавної політики щодо координації діяльності правоохоронних органів у 2005–2008 роках було здійснено значні реформи. Зокрема, модернізовано й посилено лабораторії ДНК-аналізу та хімічних досліджень у Мадриді, Барселоні і Севільї, створено нові лабораторії у Валенсії та Лакоруньї, відкрито хіміко-токсикологічну лабораторію в Малазі. Запроваджено загальнонаціональну ДНК-базу, спільну для Національної поліції, Цивільної гвардії та автономних поліцій Країни Басків і Каталонії. Уведено автоматичну систему ідентифікації відбитків пальців та розпочато формування бази відбитків взуття. Також створено групу почеркознавчої експертизи арабського листа, підрозділ криміналістичної інфографії для тривимірного відтворення місць

злочинів та автоматичну систему порівняльного аналізу акустичних сигналів. З 2008 року функціонує новий лабораторно-дослідницький центр Головного комісаріату наукової поліції Національної поліції Іспанії, який оснащений новітнім устаткуванням для проведення складних баалістичних, антропологічних, хімічних експертиз та різноманітних видів ДНК-аналізів [6].

Реформування правоохоронної системи Грузії не залишило поза увагою й науково-дослідні експертно-криміналістичні установи Міністерства внутрішніх справ країни. Активне впровадження інновацій, зокрема сучасних програм розпізнавання зображень у 2011 році, суттєво підвищило ефективність розслідування злочинів. Використання мультимедійних презентацій у судових засіданнях, що є особливо важливим за умови наявності суду присяжних, забезпечує наочне та об'єктивне представлення доказів, сприяючи справедливому винесенню вироків [10; 11; 12].

У Латвії на законодавчому рівні функціонують реєстри методик судових експертиз та судових експертів. Діяльність здійснюють як державні, так і приватні експерти, хоча останні не мають права проводити більшість криміналістичних, судово-медичних та судово-психіатричних експертиз. У Португалії та Нідерландах експертно-криміналістичні служби підпорядковуються національним міністерствам юстиції, причому в Нідерландах більшість експертиз проводяться на запит поліції. У Словаччині і Туреччині біомедичні дослідження в судових лабораторіях здійснюються в університетах [13; 14; 15].

Підбиваючи підсумки, можемо зазначити, що для підвищення ефективності судової експертизи в Україні необхідно враховувати світові тенденції та впроваджувати передові практики. Хоча в більшості європейських країн судово-експертні установи підпорядковані державним органам (міністерству внутрішніх справ, міністерству юстиції), їхня діяльність має бути незалежною та об'єктивною.

Реформування судово-експертної діяльності в Україні може відбуватися за кількома ключовими напрямками, зокрема: правове регулювання (необхідно вдосконалити законодавство, щоб забезпечити чітку регламентацію організації та функціонування судово-експертних установ, з визначенням прав та обов'язків експертів); незалежність експертів (важливо створити умови, за яких експерти могли б проводити дослідження без тиску з боку будь-яких органів чи осіб); конкурентне середовище (розвиток незалежної судової експертизи стимулюватиме конкуренцію та підвищить якість експертних послуг); міжнародна інтеграція (імплементация міжнародних стандартів та норм дозволить наблизити вітчизняну систему судової експертизи до європейських стандартів).

Перевагами впровадження міжнародних стандартів стане підвищення якості експертиз (завдяки стандартизації процесів та підвищенню вимог до кваліфікації експертів), збільшення довіри до результатів експертиз (за рахунок міжнародного визнання та прозорості процедур), спрощення міжнародного співробітництва (завдяки уніфікації підходів до проведення експертиз), модернізація експертних установ (унаслідок упровадження нових технологій та методик).

Висновки

Для забезпечення ефективного функціонування судової експертизи в Україні необхідно провести всебічний аналіз світового досвіду, вдосконалити національне законодавство, створити умови для розвитку незалежної судової експертизи, активно співпрацювати з міжнародними організаціями. Реалізація цих заходів дозволить підвищити якість судових розглядів, забезпечити захист прав і законних інтересів учасників судового процесу, зміцнити довіру до правосуддя.

Список бібліографічних посилань: 1. Кейп Е., Наморадзе З. Ефективний захист у кримінальному процесі в країнах Східної Європи: Болгарія, Грузія, Литва, Молдова, Україна. Київ : Відродження, 2012. 516 с. 2. Дуфенюк О. М. Експертиза у кримінальному провадженні за законодавством України та Польщі: порівняльне дослідження : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 272 с. 3. Басиста І. В. Відновні практики у кримінально процесуальному законодавстві: міжнародний досвід та національні надбання // Сучасне право: міжнародний вимір і національний досвід : матеріали Міжнародн. круглого столу (2 листопа. 2021 р., м. Київ) / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ, 2022. С. 24–32. 4. Гаспарян С. Г. Напрями застосування в Україні зарубіжного досвіду кадрового забезпечення судово-експертних установ. *Архів кримінології та судових наук*. 2020. № 1. С. 129–138. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.1.2020.11>. 5. Гончаренко В. Г. Судово-психологічна експертиза в системі засобів захисту. *Адвокат*. 2009. № 4 (103). С. 4–13. 6. Гузела М., Канцір В. Зарубіжний досвід організації судово-експертної діяльності в процесі здійснення кримінального переслідування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2018. № 906. С. 129–135. 7. Заяць Р. Я. Зарубіжний досвід діяльності науково-дослідних експертно-криміналістичних установ Міністерства внутрішніх справ та можливості його використання в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2018. Вип. 52 (2). С. 134–138. 8. Клименко Н. І. Міжнародне значення судово-експертної діяльності // Судово-експертна діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку : зб. матеріалів круглого столу (23 квіт. 2015 р., м. Київ) / редкол.: О. Л. Кобилянський, П. Є. Антонюк, Є. Ю. Свобода ; Київ. ННПФЕКП НАВС. Київ : Навч.-наук. ін.-т підгот. фахівців для експерт.-криміналіст. підрозділів Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 165–168.

9. Лопата О. А. Міжнародне співробітництво Експертної служби МВС України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2017. 234 с. **10.** Чорноус Ю. М., Лопата О. А. Правові засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності. *Криміналістичний вісник*. 2016. № 1 (25). С. 6–12. **11.** Кузьменко О. В., Омельчук А. В. Здійснення судово-експертної діяльності у кримінальному провадженні: міжнародний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Вип. 79 (2). С. 250–255. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.2.38>. **12.** Макарова О. П. Роль та особливості залучення експерта – психіатра стороною захисту в судовому процесі: підвищення об'єктивності та захист прав обвинувачених. *Право.UA*. 2024. № 1. С. 128–134. DOI: <https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2024.1.20>. **13.** Система забезпечення судово-експертної діяльності в державах – членах НАТО : наук.-практ. огляд / за заг. ред. О. А. Парфила. Київ : АртЕк, 2015. 56 с. **14.** Чумак В. В. Зарубіжний досвід організації діяльності судово-експертних установ. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. Вип. 4 (91). С. 235–244. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2020.4.22>. **15.** Скрипник М. *Світовий досвід у судово-експертній діяльності* // Експертно-дослідна служба України : сайт. 05.02.2019. URL: <https://ua-expert.com/ua/news/svitoviy-dosvid-u-sudovo-ekspertniy-diyalnosti/> (дата звернення: 02.08.2024).

Надійшла до редколегії 04.08.2024

Прийнята до опублікування 14.09.2024

Makarova O. P. International experience of using expert opinions in criminal proceedings

The article is devoted to the important issue of international standards integration into the national system of forensic examination. The influence of international legal norms on the regulation of expert activity in Ukraine is analysed and the prospects for the development of this area are outlined. Particular attention is paid to the importance of forensic examination in legal proceedings, and the key role of experts in establishing objective truth and ensuring justice through their specialised knowledge is emphasised. Foreign experience in the field of forensic examination is considered, taking into account the use of specialised knowledge and methods of conducting examinations in other countries.

It is indicated that in the context of crime globalisation, forensic examination in Ukraine should meet the highest international standards. To achieve this, it is necessary not only to update the legislative framework, but also to expand the capabilities of experts, introduce modern research methods and ensure close cooperation with international expert institutions. This will improve the quality of investigations and the effectiveness of the fight against crime. International cooperation in the field of forensic science, regulated by Section 4 of the Law of Ukraine “On Forensic Science”, is a key tool for ensuring effective judicial proceedings. It allows for the involvement of highly qualified specialists from different countries in the

investigation of complex criminal cases and the use of modern research methods, which contributes to the establishment of objective truth.

To ensure the high quality of forensic examinations and their international recognition, it is necessary to unify approaches and standards. International cooperation in this area facilitates the exchange of experience, the introduction of the latest techniques and the creation of common databases, which increases the reliability of expert opinions and their recognition around the world.

Key words: forensic examination, expert opinion, qualification of criminal offences, criminal law, evidence, legal proceedings, special knowledge, international law.

